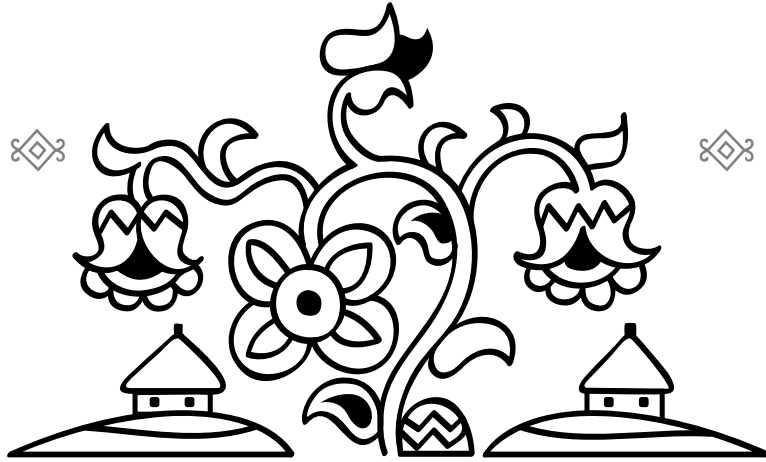

ВАДИМ І ДАНИЛО
ЩЕРБАКІВСЬКІ

УКРАЇНСЬКЕ МІСТЕЦТВО

В ДВОХ ТОМАХ
З ДОДАТКАМИ

ВИДАВЕЦЬ САВЧУК О. О.
ХАРКІВ
2015

УДК 7.03(477)
ББК 85.1(4УКР)
Щ 61

*Висловлюємо щирю подяку
за безкорисливе сприяння виходу в світ цього видання:
дирекції та колективам Інституту археології НАН України,
Центральної наукової бібліотеки
Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна,
Полтавського краєзнавчого музею ім. Василя Кричевського,
Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. П. Котляревського,
а також пп. Наташі Блейзер, Валентині Подгорній, Ірині Ходак, Василеві Слободяну,
Миколі Біляшівському, Галині Станіциній, Сергію Білоконю, Андрієві Малишку,
Олексію Чекалю, Вадимові Щербі та Олександрі Шевлюзі,
Володимирі Бикову та Віктору Вечерському*

Щербаківський В. М., Щербаківський Д. М.

Щ 61 Українське мистецтво : в двох томах з додатками / Вадим і Данило Щербаківські ; передм. І. О. Ходак ; предм.-геогр. покажч. В. М. Слободяна ; упорядн. О. О. Савчук. — Харків : Видавець Савчук О. О., 2015. — 472 с. : [412 іл.]

ISBN 978-966-2562-67-5

Перевидання фундаментального двотомовика Вадима (1876–1957) і Данила (1877–1927) Щербаківських «Українське мистецтво» (1913, 1926 рр.) здійснюється з усуненням неточностей першоджерел. Для значної частини світлин другого тому віднайдено оригінали, що зберігаються у фонді Д. М. Щербаківського в Науковому архіві Інституту археології НАН України.

Задля більш повного уявлення про доробок у царині історії української архітектури Вадима і Данила Щербаківських до двотомовика додано їхні основні праці із зазначеної тематики, а також рецензії на двотомовик сучасників Щербаківських. До всього видання розроблено довідковий апарат: бібліографію, іменний та предметно-географічний покажчики.

Видання присвячено 140-й річниці від дня народження братів Щербаківських.

**УДК 7.03(477)
ББК 85.1(4УКР)**

ISBN 978-966-2562-67-5

© Щербаківський В. М., 1903–1961
© Щербаківський Д. М., 1913–1926
© Видавець Савчук О. О., 2015
© Ходак І. О., передмова, 2015
© Слободян В. М., предметно-географічний
покажчик, 2015
© Чекаль О. Г., художнє оформлення, 2015
© Савчук О. О., упорядкування, 2015

З М І С Т

Грина ХОДАК

БРАТИ ЩЕРБАКІВСЬКІ: НА ШЛЯХУ ОСЯГНЕННЯ ФЕНОМЕНУ УКРАЇНСЬКОЇ ХРАМОВОЇ АРХІТЕКТУРИ	7
---	---

Вадим ЩЕРБАКІВСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО. Т. I. ДЕРЕВ'ЯНЕ БУДІВНИЦТВО І РІЗЬБА НА ДЕРЕВІ	41
До шановних читачів	43
[Перелік ілюстрацій]	45
Ілюстрації однотонні	45
Ілюстрації кольорові	54
[Вступна стаття]	57
[Ілюстративна частина]	61
Будівництво церковне	61
Будівництво хатнє	99

Данило ЩЕРБАКІВСЬКИЙ

УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО. Т. II. БУКОВИНСЬКІ І ГАЛИЦЬКІ ДЕРЕВЛЯНІ ЦЕРКВИ. НАДГРОБНІ І ПРИДОРОЖНІ ХРЕСТИ, ФІГУРИ І КАПЛИЦІ	125
Оглав	129
Передмова	131
[Вступна стаття]	133
Примітки	160
[Ілюстративна частина]	163

ДОДАТКИ	225
----------------------	-----

Додаток I. Вибрані праці Вадима Щербаківського

1) [І. М. Каманін] Сообщение об археологической экскурсии студента Университета св. Владимира В. М. Щербаковского в Радомысльский и Сквирский уезды (Киевской губ.) летом 1903 г.	227
2) Памятники церковной старины м. Дашева	231
3) К вопросу о типах старинных малорусских церквей. (Из наблюдений экскурсии 1904 г.)	232
4) Краткий отчет об экскурсии, совершенной летом 1904 г. по поручению Московского Археологического Общества студентом Вадимом Щербаковским для фотографирования церквей	234

5) К вопросу о деревянной архитектуре малороссийских церквей Киевской губ. XVIII в.	235
6) О различных памятниках искусства в малороссийских церквах.....	235
7) Дерев'яні церкви на Україні і їх типи.....	236
8) Українська архітектура	250
9) Старое искусство в Галиции	270
10) Церкви на Бойківщині.....	278
11) Ілюзійне підвисненнє внутрішньої високости українських церков	293
12) Галицькі церкви.....	301
13) Матеріали до вивчення Полтавщини. З записної книжки подорожнього	305
14) Матеріали з екскурсії 1919 року на Полтавщині	308
15) Матеріали до історії українського мистецтва: іконостас церкви гетьмана Данила Апостола в с. Сорочинцях.....	315
16) Українські церкви Київщини	338
17) Церковна архітектура	347
<i>Додаток II. Вибрані праці Данила Щербаківського</i>	
1) Де-які дрібниці українського церковного будівництва	363
2) Висновок про Миколаївську церкву в с. Сингаївка Бердичівського пов. Київської губ., обстежену за дорученням Імператорської археологічної комісії, від 24 березня 1914 року.....	365
3) Українські дерев'яні церкви: короткий огляд розробки питання.....	366
<i>Додаток III. Ілюстрації, що не ввійшли до збірки «Українське мистецтво, II» .....</i>	<i>387</i>
<i>Додаток IV. Рецензії на «Українське мистецтво, I».....</i>	<i>393</i>
<i>Додаток V. Рецензії на «Українське мистецтво, II».....</i>	<i>406</i>
ПРИМІТКИ ТА ДОВІДКОВІ МАТЕРІАЛИ	409
ВІД УПОРЯДНИКА І ВИДАВЦЯ.....	411
ПРИМІТКИ.....	412
<i>Вадим Щербаківський. Про українські церкви Київщини .....</i>	<i>416</i>
ПЕРЕЛІК СВІТЛИН З НАУКОВОГО АРХІВУ ІНСТИТУТУ АРХЕОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ.....	425
БІБЛІОГРАФІЯ ДОДАТКІВ.....	427
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	433
ПРЕДМЕТНО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК (<i>Василь Слободян</i>)	472